

## V. Activitat institucional

### Inauguració del curs

**E**l dia 17 d'octubre de 2017 tingué lloc a la Sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans la sessió inaugural del curs 2017-2018.

L'acte va ser presidit per Lluís Puig i Gordi, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i per l'Equip de

Govern de l'IEC. L'acte inclogué també un discurs del president de l'Institut, Joandomènec Ros, i la lliçó inaugural, titulada «La literatura furtiva», que va ser dictada per Pere J. Quetglas i Nicolau, membre de la Secció Filològica.

### Discurs del president de l'Institut d'Estudis Catalans

**H**onorable conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, vicepresidents i secretari general de l'Institut, presidents de les seccions de l'Institut i de les societats filials, presidents de les acadèmies catalanes, balears i valencianes, rectors de les universitats, membres de l'Institut, autoritats, senyores i senyors, bon vespre a tothom.

Inaugurem avui el curs acadèmic 2017-2018, el que farà cent onze de la història de l'Institut d'Estudis Catalans, que és l'Institut de les ciències i les humanitats i l'acadèmia de la llengua catalana de tots els països de llengua i cultura catalanes. L'Equip de Govern de l'Institut inaugura també el període de quatre anys que tenim davant nostre, puix que des del primer de setembre d'enguany hem pres el relleu a l'equip anterior, que també vaig tenir l'honor de presidir. I estem molt

il·lusionats per poder menar a bon port les activitats que ens caracteritzen i, dins de les possibilitats materials i humanes, ampliar-ne l'abast i la importància al llarg d'aquest curs i dels següents.

M'hauran de permetre que, tot just començar, faci un esment breu però sentit a la situació política actual. L'Institut no pot restar indiferent davant dels esdeveniments que Catalunya està vivint les darreres setmanes. L'Institut ha aprovat i ha fet públics en els darrers anys diferents manifestos sobre els drets del poble català, a favor del dret a decidir del poble català, en defensa dels polítics i de les institucions catalanes; forma part del Pacte pel Dret a Decidir i del Pacte pel Referèndum, i ha subscrit les declaracions que aquests pactes han emès a propòsit dels diversos impediments que el poder judicial o el Govern espanyol han inter-

posat a fi d'impedir l'exercici d'aquest dret sense traves. Així mateix, l'IEC ha impulsat en els darrers anys —sol o en col·laboració amb altres entitats culturals— seminaris i estudis per aportar idees des de l'acadèmia sobre com haurien de ser la cultura, la recerca, l'ensenyament, l'economia, la llengua, la societat, la política, etc., en la Catalunya del futur. Aquests documents s'han publicat —el darrer, el mes passat— i han estat recollits al web de l'IEC.

Aquest és el vessant de país de l'Institut, que conviu sense problemes amb el vessant científic i d'estudi, i que el caracteritza des de fa més d'un segle. Continuarem explorant els diferents aspectes socials, culturals i polítics que poden ser d'interès per al futur del país, i oferint els resultats de les nostres recerques a la societat catalana perquè en faci l'ús que cregui convenient.

Però l'Institut ha vist estupefacte com un seguit d'actuacions, que són el resultat d'aplicar de manera coherent uns programes sancionats positivament pels electors catalans les passades eleccions, són obstaculitzades, perseguides i castigades per vies judicials i policials, i no polítiques, la qual cosa posa en perill els recursos i el funcionament mateix de la Generalitat de Catalunya, així com la integritat i el patrimoni d'alguns dels nostres servidors públics. Des d'aquí vull reiterar el nostre suport al Govern de la Generalitat de Catalunya, i especialment

al president Puigdemont i al vicepresident Junqueras, i al Parlament de Catalunya i a totes les institucions del nostre país que malden per preservar la llibertat del nostre poble.

L'Institut rebutja la darrera d'aquestes actuacions judicials, l'empresonament de Jordi Cuixart i Jordi Sànchez. Entenem que l'actuació de la jutgessa és força esbiaixada i dirigida. L'Assemblea Nacional Catalana i Òmnium Cultural fa anys que organitzen activitats ciutadanes amb centenars de milers de persones que s'han manifestat cívicament, sense cap incident, i no s'entén que se'ls acusi de sediciosos.

Per això, agraeixo doblement al conseller Puig la seva presència avui aquí. Com vostès saben, l'Institut és l'acadèmia de la llengua catalana, i amb el Departament de Cultura tenim de fa temps llaços estrets de col·laboració no solament en projectes i activitats lingüístics, sinó també en molts d'altres que cauen dins del vano del patrimoni i de la cultura, la nostra i la universal. I confio que aquests llaços no només es mantindran sinó que s'ampliaran.

L'acte d'obertura del curs acadèmic inclou la presentació de la memòria del curs anterior, a càrrec de la Secretaria General; el lliurament d'insígnies als nous membres; la lliçó inaugural dictada per un dels darrers membres que s'ha incorporat a l'Institut; unes paraules del president, i el parlament de la personalitat convidada a l'acte.

Avui condensarem al màxim aquest acte, per acabar abans del que era previst i deixar temps a qui vulgui acudir a la manifestació convocada en protesta pels empresonaments dels presidents d'Òmnium Cultural i de l'Assemblea Nacional Catalana. Per això, el secretari general no llegirà l'extret de la memòria del curs 2016-2017, que vostès tenen als seients i poden consultar. Tampoc no es farà l'actuació musical prevista, ni oferirem la copa de cava consuetudinària, i el meu discurs serà molt breu, mentre que demano al senyor Quetglas i al conseller Puig que emprin el temps que creguin convenient en els seus parlaments.

Si és palès que ens trobem en una època d'incerteses, també ho és que l'Institut d'Estudis Catalans es fonamenta en una certesa ben diàfana: la raó de ser de les seves seccions i dels seus membres, de les seves societats filials i dels seus socis és la recerca, l'estudi i la divulgació de pràcticament totes les ciències i les humanitats, en especial en allò que afecta els Països Catalans, el que hem anomenat *catalanística*. Això ho ha fet l'Institut des de la seva fundació per Enric Prat de la Riba, el 1907, tant en les èpoques de bonança com, en la clandestinitat i gràcies al mecenatge i a la complicitat de molts patriotes, en les èpoques de negre nit per al país i per la nostra cultura. Els convido a reflexionar un moment sobre aquest fet que hem sentit tantes vegades però al qual potser no hem prestat prou

atenció per repetit: a la Catalunya de la postguerra, la recerca que es podia fer s'havia de fer d'amagat si era en català! Precisament, durant molts anys, l'Institut fou hostatjat a la seu que Òmnium Cultural tenia al Palau Dalmau, del carrer Montcada de Barcelona, i és de justícia agrair-ho una vegada més.

Enguany s'han complert setanta-cinc anys de la represa, el 1942, de les activitats de l'Institut, en les condicions que es poden imaginar i que, fins tres llargues dècades després, hagueren de fer-se en la clandestinitat i amb una terrible penúria de mitjans. Encara que aquells anys foscos són cosa del passat, no tinc cap dubte que, si cal, sabrem superar, com ho feren els nostres predecessors en les tasques de l'Institut, les dificultats per al normal desenvolupament de les nostres activitats acadèmiques que es puguin derivar de la situació política actual, com hem fet recentment en ocasió de la crisi financera que ara sembla superada.

Obviaré ara el gruix del meu discurs, sobre què farem en aquest curs i els següents, però sí que vull fer avui i aquí una declaració solemne: sigui quin sigui el futur polític del país, l'Institut d'Estudis Catalans continuarà fent les activitats que l'han caracteritzat des de la seva creació: la recerca i l'estudi del patrimoni natural, històric i cultural del país. Això ho podem fer amb l'esforç de tothom, membres de l'Institut i socis de les nostres societats

filials. I del personal de la casa; sense la feina experta i abnegada del qual, les múltiples activitats de l'Institut i de les societats filials no es podrien dur a terme.

Per acabar, tres reflexions: les dues primeres sobre el futur immediat i l'altra sobre el futur mediat de l'Institut. Pel que fa als pròxims mesos, aquest és el primer any de presidència de l'Equip de Govern actual, que hem assumit la responsabilitat de poder dirigir l'Institut, però tots quatre som ben conscients que som *primi inter pares*: volem fer moltes coses, però les voldrem fer amb la col·laboració de tots els membres de l'Institut i amb l'aprovació del Ple, que és el veritable òrgan de govern de l'IEC. Ens centrarem especialment en el redreç que estem donant a la recerca, així com en una més gran implicació en les activitats de les dues federacions internacionals d'acadèmies a les quals l'Institut pertany, la Unió Acadèmica Internacional (UAI) i l'ALLEA (All European Academies).

Pel que fa al futur a més llarg termini, em vull referir a la funció de l'Institut d'Estudis Catalans en una Catalunya independent o sobirana. L'autoritat lingüística de l'IEC s'estén per tota la catalanofonia, i tenim membres numeraris i emèrits de tots els territoris, així com membres corresponents de tot el món. La funció de l'IEC com a acadèmia de la

llengua no ha de canviar. Tampoc no es veuria afectada l'activitat de recerca i d'estudi, ni la pertinença a l'IEC de membres dels diferents territoris. Dit d'una altra manera, l'Institut, que va néixer el 1907, abans de l'establiment de la Mancomunitat, i que ha viscut èpoques esponsoroses i d'altres eixorques, encara amb il·lusió el futur de llibertat que s'albira per a Catalunya; segur que la seva activitat continuarà sent necessària per al país i per a la ciència en general.

Senyores i senyors, ni la conjuntura econòmica desfavorable, ni els nous anhels de llibertat política que ens arriben de la societat catalana han de destorbar les activitats fonamentals de l'Institut, que són la recerca i l'estudi, la creació i la integració del coneixement col·lectiu, les trobades científiques, les publicacions i els projectes acadèmics d'abast nacional i internacional. Pel que fa a la tercera de les reflexions que els esmentava, ens agradarà dur a terme aquestes activitats en companyia de les universitats, de les acadèmies, dels centres de recerca, de les entitats culturals que ens hi vulguin acompanyar, amb els quals hem trobat en el passat i trobarem en el futur immediat espais comuns de col·laboració. Els convido que m'acompanyin amb aquest meu desig: visca Catalunya!